



DAHAVSKI POROČEVALEC

Štev. 30

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA NARODNEGA ODBORA

Dachau, v torek, 5. junija 1945

Broj 30

DOMOVINA NAS PRIČAKUJE IN VABI

Odhajajočim pošiljamo s to zadnjo številko "Dahavskega Poročevalca" dve iskreni želji na pot: da bi domovino našli močno, erotno, odločeno, da pravico našega naroda do življenja brani proti vsem in vsakomur; in da bi sleherni izmed nas iz vseh svojih moči, z vsem svojim delom, z vso in srcem pomagal dvigniti to njeno moč, enotnost in odločnost.

POPULARNOST MARŠALA TITA MED NAŠIM NARODOM

ZAGREB, 4. junija - Maršal Tito je obiskal včeraj glavni štab 4. armije v Postojni, potem pa se je podal v spremstvu večjega števila generalov in odposlanca zvezne vlade v Kamnik, kjer si je ogledal tamkajšnje industrijske naprave.

LJUBLJANA, 4. junija - Dopisnik "Tanjuga" je vprašal predsednika slovenske vlade Borisa Kidriča, kakšne vtise je dobil ob spremljanju maršala Tita po Sloveniji. Predsednik je v svojem odgovoru poudaril, da je užival maršal že poprej veliko popularnost med slovenskim narodom, toda v teh dneh je njegova popularnost izredno narasla, kar odpira največje možnosti hitre obnove dežele, ker ima ljudstvo zaupanje do svojega maršala.

BEOGRAD, 4. junija - Včeraj je maršal Tito ob prisotnosti sovjetskega veleposlanika Starčikova odlikoval sovjetskega maršala Toljuchina z redom narodnega osvobodjenja. Ob tej priložnosti je naslovil na osvoboditelja Beograda prisrčne besede zahvale.

PARIZ, 4. junija - Jean Vornot je napisal in izdal dve brošuri, ki obravnavata dogodke v Jugoslaviji v letu 1941 in nato sledenče osvobodilne boje partizanskih odredov pod vodstvom maršala Tita. Brošurici vsebujeta tudi mnogo izrekov maršala Tita in drugih vodilnih oseb osvobodilnega gibanja in raznih evropskih državnikov o "jugoslovanskem čudežu" v razdobju 1941 - 1945 ter tudi biografijo maršala Tita.

PRVA LADJA IZ NAŠE LADJEDELNICE

TRST, 4. junija - Danes je zapustila ladjedelnico prva ladja, zgrajena po osvoboditvi; delavstvo je s pomočjo prostovoljcev v neprekinjenem delu omogočilo to udarniško storitev, ker bi bila ladja sicer dogotovljena šele v juniju. Pričela so se tudi dela na demontaži velike zaplenjene italijanske oklopnice "Impero" v isti ladjedelnici, ki so jo Italijani napol potopili in se jo mora dvigniti.

TRST, 4. junija - Izmed trgovsko-obrtnik krogov so se včeraj kot zadnji organizirali v sindikat tudi tržaški peki in izločili iz njihove sredine vse fašistične elemente.

TRST, 4. junija - Semkaj je prispel glavni poveljnik zavezniških armad za Italijo in Balkan, maršal Alexander, ki je namenjen h pregledovanju zasedbenih čet 8. armade na Primorju, v Koroski in Štajerski.

LJUBLJANA, 4. junija - Mednarodna komisija za ugotovitev vojnih škod je naslovila na zvezno vlado poziv, naj se po vsej Jugoslaviji popiše čim prej vsa vojna škoda. Iz tega razloga je iz-

dala slovenska narodna vlada razglas na vse okrožne, okrajne in krajevne osvobodilne odbore, da do sobote 9. junija izvršijo to veliko in važno delo.

LJUBLJANA, 4. junija - Pripravlja se 2. kongres slovenske ženske protifašistične lige.

USODA OSEMČLANSKE DELEGACIJE

LJUBLJANA, 4. junija - Osemčlansko poverjeništvu, ki je odšlo iz Ljubljane v Nemčijo, da organizira tam po raznih taboriščih povratek v domovino, je bilo na rusko-ameriški demarkacijski črti začasno ustavljeno po ameriških vojaških oblasteh, dokler ne prejmejo slednje od poveljništva nadaljnjih navodil. Pokrenjeno je, da se bo to čimprej zgodilo.

LJUBLJANA, 4. junija - V Salzburgu se je ustanovil repatriacijski odbor za pospešitev vrnitve jugoslovanskih državljanov v domovino. Njegovo delo ovirajo zaenkrat pristasi Mihajloviča in bologardisti ter prejšnji podpiratelji nemških okupatorjev, ki begajo vojne ujetnike in ostale z neresničnimi poročili iz domovine in jih odvrčajo od priprav za vrnitev. Odbor je poslal obširno poročilo ameriškim vojnim oblastem o značaju motiteljev njegovega dela in prosil za primerne ukrepe proti temu postopku.

PO GORENJSKEM IN ŠTAJERSKEM

RADOVLJICA, 4. junija - Obrtniki so sedaj polno zaposleni s popravljanjem raznih majhnih škod na hišah v Radovljici in okolici, ki so nastale ob bombardiranju po zavezniških letalih.

ŠKOFJA LOKA, 4. junija - Na pobudo Slovenske protifašistične ženske zveze v Ljubljani je bilo včeraj v našem mestu zborovanje protifašističnih žen, ki je bilo sijajno obiskano.

PTUJ, 4. junija - Stanje vinogradov je vsled zadnjega deževja mnogo trpelo, toda pravkar prispela modra galica, ki je je v zadostnih množinah na razpolago, bo zabranila širjenje peronosperae, ki bi bila sicer verjetno nastopila.

BIZELJSKO, 4. junija - Včeraj je bil ves bizeljski predel prirejen velik miting, ki se ga je udeležilo nad 7000 ljudi. Opaža se, da se vrača vedno več izseljencev iz vseh koncev Hrvaške in Nemčije domov.

IZJAVA TRŽAŠKEGA ŠKOFA

TRST, 4. junija - Tržaški škof je podal izjavo, da je bilo zadržanje jugoslovanskih oblastev, vojaških in civilnih ves čas napram njemu nad vse korektno in brez vsakega nasilja ali kakršnegakoli krajsanja osebne svobode. Prav tako ni bilo nikakih motenj verskega življenja Tržčanov in tudi procesije za Rešnje telo so nad vse svečano izpadle.

TRST, 4. junija - V tržaški očiščevalnici nafte so bile pridobljene po odmoru nekaj tednov in izvršenih popravih naprav prve količine benzina. Rafinerija je podelila vsa količina jugoslovanski osvobodilni vojski. Proizvodnja bo pričela naglo naraščati, čim bo dovoz nafte zagotovljen.

SOVJETSKIM TOVARISEM V POZDRAV!

Odhajamo. Za nami bo to pokleto, s kostmi tisočev žrtev hitlerizma tlakovano taborišče. V kratkem pojdemo tudi vi, ruski tovariši, v vašo veliko sovjetsko domovino. Vse nas čaka doma delo, zgraditi bo treba novo življenje na ruševinah, ki so jih pustile za seboj fašistične tolpe. Mi, ki se vračamo v našo, s krvjo prepojeno zemljo, nesemo s seboj v srcih živelj spomin na ruske tovarise, na brate po krvi, na pristrane odnose z borci in komandirji Rdeče armade, na bratsko spoštje s sovjetskimi ljudmi, ki se je tu v taborišču zakalilo pod terorjem SS-ovskih rabiljev. Izmed vseh narodov, s katerimi nas je združila usoda tu v Dachau, ste nam bili vi najbližji. Imeli smo skupen cilj: da iztrebimo fašizem in zgradimo znova življenje po volji delovnega ljudstva.

Naš pozdrav ob odhodu ni slovo, zaradi tega se zveze med nami ne bodo prekinile, pač pa se bodo v našem bodočem delu in naših, bodočih, naporih se okrepile. V štiriletni borbi so za isto stvar prelivali kri in dajali življenja borci Rdeče armade in jugoslovanski partizani, za isti cilj so se borili narodi Sovjetke zveze in narodi Jugoslavije. Ta cilj je po štirih letih herojskih naporov v glavnem dosežen, fašizem je zlomljen. Hitlerjevska Nemčija, ta krvava klavnica in morišče ljudi se je zrušila pod udarci delavsko-kmečke Rdeče armade, v katero zro z zaupanjem vsi svobodoljubni narodi sveta in demokratskih zavezniških armad.

Fašizem je na tleh, toda ni mrtev. Se dviga glavo, se upa, da si bo izilzal smrtne rane in nadel drugo krinko. Naša skupna naloga, sovjetski tovariši je, da mu krinko strgamo z lica, da ga razgalimo pred vsem svetom, da mu zadamo smrtni udarec in izbrisemo spomin nanj. Danes se vsa svetovna reakcija trudi, da okraši že razkrajajoče se truplo, da ga obudi k življenju, kajti fašizem je opora, brez katere so tudi reakciji ure štete.

Mi borci, partizani in politični delavci, vam sporočamo ob našem odhodu, da ne bomo prej odnehal z borbo, dokler ne bo iztrebljena fašistična golazen do kraja, in dokler ne bosta delavec in kmet zaživela človeka vredno življenje! Zavedamo se, da stojijo z nami z nami ob nami narodi Sovjetske zveze in vsi napredni elementi celoga sveta. S to zavestjo gremo na delo!

Naš pozdrav ob odhodu je: Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Naj živi sožitje narodov Sovjetske zveze in Jugoslavije!

Naj živi bratska herojska Rdeča armada in njen genialni vojskovodja maršal J.V. Stalin!

Naj živijo naši zavezniki!

K.V.

ŠESTA FAZA VOJNIH DOGODKOV

Nemci so, pripoveduje prof. Taylor, imeli zelo velik napor glade na Ameriko. Nameravali so zasesti Južno Ameriko, kar pa so državniški v USA kmalu opazili in spoznali, da je treba nujno podpreti boj Anglije z Nemčijo, dokler ne bo Amerika popolnoma pripravljena za poseg. Japonci, ki so sicer ponudili Združenim državam kompromisno rešitev na Daljnem Vzhodu, ki je bila odklonjena, so se potem opredelili povsem na nemško stran in presenetili Američane z nenadnim napadom na oporišče Pearl Harbour in tako pričeli vojno na Daljnem Vzhodu. Uspeli so tako politično, toda politično so doživeli pravi poraz, ker se je v tem nihu ves svet zavedel ogromne nevarnosti od strani držav Osi, zlasti ko sta Nemčija in Italija istočasno napovedali vojno USA. Japonski načrt je bil, da hkratu zavaruje Singapur in vso Polinezijo in tako loči popolnoma Američane od Angležev. Ta načrt pa se je le delno posrečil, ker Japonci niso imeli dovolj

pomorskih sil, da bi obvladali prehodno zavojevano področje. Tudi oni so podcenjevali moč vojne mornarice USA.

TOV. KERENČIČU V SPOMIN

Na Invalidskem bloku, enem najstrašnejših blokov, sem ga spoznal. Doma je bil iz Resnice pri Mariboru. Bil je nad 60 let star, a se mu leta niso poznala. Njegova močna, impozantna postava je vzbujala pozornost in spoštovanje. Pa ne samo postava - ves njegov značaj je bil tak, da ga je moral vsakdo spoštovati. Bil je tovariš v najlepšem, najglobljem pomenu besede. Vsem, ki so bili pomoči potrebni, je pomagal, kolikor je le mogel. Ni se strašil niti nemških rabiljev, ki so bili vedno pripravljeni na sikane vseh vrst. Premnogokrat je s svojim nastopom preprečil pretepanje in grdo ravnanje štabaka in njegovih pomagačev. Kakor oče nam je bil, pa ne samo nam, Jugoslovonom, temveč tudi pripadnikom drugih narodnosti, ki so se v nosrači zatekali k njemu kot svojemu zaščitniku. Svojo domovino je ljubil in za njeno svobodo se je boril, zato je tudi - kakor desetisoči drugih - prišel v Dachau. Njegova vroča želja je bila, videti svojo domovino srečno in svobodno, vrniti se in pomagati graditi naš novi dom. "Ne bodo nasi!" je bilo njegovo geslo, pa kakor toliko drugih je tudi njega pobrala nasilna smrt v nemškem tiranstvu. - Naj mu bodo le skromne vrstice v spomin, on sam pa nam ostane za vzgled in bodrilo. - V imenu preostalih tovarišev

- Ivan Glinšek

SLOVO OD MRTVIH TOVARIŠEV

V nedeljo se je vršila spominska svečanost vsem v Dachau umrlim rojakom. Ob 9. je bila v kapeli na bloku 26 maša zadušnica, po njej pa žalni obredi, ki so jih opravili rimsko-katoliški duhovnik Franc Hrastelj, pravoslavna Milutin Stojanović in Stevan Maletić in starokatoliški Rado Jerin. Blagoslovljen je bil venec iz bodece žice, ki je bila vzeta iz ograje okoli taborišča, prepleten s trnjem in zelenjem in okrašen z jugoslovansko zastavo. Pri tej priliki je imel tov. Franc Hrastelj pomemben govor. Po verskih obredih so duhovniki rimsko-katoliške, pravoslavne in starokatoliške cerkve našli ta venec na zborni trg, kjer so ga pritrdili na velik križ. Pevski zbor je zapel žalostinko "Oj Doberdob" in s tem je bila ta spominska svečanost, katere se je udeležilo veliko število Jugoslovancev, dostojno zaključena.

Tov. Hrastelj je v svojem govoru najprej povedal značilno zgodbo o mladem Rusu, s katerim je bil leta 1942. skupaj v revirju in ki je, izmučen do smrti, iz življenja pobegnil na žico. Ta žica, je nadaljeval, je bila v resnici žica smrti, ki je z njo tudi nam vsem grozila in jih je tudi mnoge izmed naših vlovila. Zdaj je ta žica prerezana in pot v življenje odprta, zato smo iz te prerežane žice spletili venec mrtvim v spomin. Ko bomo šli domov, bomo ta trnje venec ponesli s seboj, da nam ne bo le mrtvih spomin, pač pa tudi nam v opomin. Trnje bomo nesli domov? Ali ni doma dovolj trnja, ali ni vse naša ljubljena Jugoslavija v trnje ovita? Hoteli so naš narod v tem trnju zadušiti! Toda to trnje je le ranilo našo domovino, da krvavi, v curkih krvavi, a še živi, živi! Hitimo domov, da z vso ljubeznijo in čuječnostjo, s toplo in pazljivo roko potegnemo trn za trnom iz njenega telesa, da ji s svojim delom mazilimo pekoče rane, da se čimprej zaselijo! Hitimo domov in bodimo tam klicarji! Nič več trnja! Naj ne bo več trnja sporov med narodi Jugoslavije, naj ne bo več trnja sporov med verami našega ljudstva, naj ne bo več trnja sporov med stanov in sloji! (Zaključek na 4. strani v drugi koloni spodaj)

EN DAN V TABORIŠČU PRED ŠTIRIMI, PETIMI LETI

Kdo se še spominja časov od leta 1941 do 1943? Koliko je še živih od tistih, ki so jim hrbti krvaveli pod knuto? Takrat so bile postelje prekrite s snežno-belimi rjuhami, tla so se bleščala kot zrcalo, okna pa so bila osnažena tako, da si misliš, da so brez stekla, in v celotnem taborišču nisi našel ne ene smeti. Takrat še niso bile sobe polne kot zdaj, saj je soba v tistih časih štela največ 50 mož. Jugoslovani so bili tedaj še malo tu, tako malo, da bi jih lahko preštel na prste. Bili pa so prvi izmed nas, ki so okusili vso podlost nemškega nacizma. Za vso to čistočo, ki je vladala v taborišču, za vsem tem bleskom, s katerim je vodstvo taborišča metalo pesek v oči raznim komisijam, se je pa skrivala lakota, žilavka in smrt.

En povprečen dan

Poizkusimo naslikati en povprečen dan, ki so ga preživeli priporniki v tej dobi.

Zima. Že ob poltrem zjutraj je polovica ljudi v taborišču budnih in vsi nemirno prisluškujejo kedar se oglasi signalna naprava na 10. bloku. Končno! Vsi drve z odejami v rokah v dnevno sobo, da jih na mizah izravnavajo in zlikajo, kajti postelje morajo biti napravljene ena kot druga brez gub in na milimeter simetrično. Nekateri so čez noč bili pokriti samo z eno odejo, drugo pa so imeli skrbno zvito pod glavo, pripravljeno za ta jutranji posel. Mnoge je privedlo to ravnanje v smrt. Po pospravljanju postelj, ki je trajalo nekako 10 minut, gredo vsi priporniki do 1/2 5. odstranjevat sneg iz taborišča. Seveda ne manjka pretepanja in brca, suvanja v vodo itd. Vse delo se opravlja v akordu, v takozvanem "laufschrift-u". Po opravljenem delu greš v kuhinjo - če je tvoj blok na vrsti - in raznosiš skupno s tovariši "kavo" na vse bloke. Takrat še ni bilo "mor-ekspresov", ki bi hrano vozili, hrano smo si morali nositi sami, in če te je spremljala smola, si večkrat naletel v kuhinji na kotel, ki je imel označko "blok 30". Kdor ni zmogel od oslabelosti nositi, je dobil označko "krematorij". Kdor ni imel pravilno urejene postelje, to se pravi, če vzglavnik ni bil na milimeter izravnat z drugimi, ali pa, če je bila rjuha za malenkost pomerkana od sosedu, ki je v naglici stopil nanjo, ni prejel zajtrka, pač pa je dobil od starešine sobe prijavo, da je lahko visel 2 uri v kopalnici z zvezanimi rokami na hrbtu. Kdor je imel srečo, jih je dobil samo 25 ob spremljanju taboriščne godbe, ki je bila v take svrhe angažirana. Prvi akt tega pasjega življenja je bil z 2-urnim apelom končan, to se pravi, da so priporniki od 5. do 7. lahko stali na mestu mirno in merili v svojih siromašnih oblačilih temperaturo od -20° pa tja do -30°. Ko se je gospodom od SS zljubilo, so prešeli desetorice in pa še tiste, ki so ležali ob koncu teh bataljonov mrtvi na tleh. Če se kdo ni bil popolnoma mrtev in je še rahlo zmigal, je dobil od "blockführerja" brco v trebuh in s tem vozni listek do krematorija. Ob koncu teh ceremonij si še parkrat napravil "Mützen ab - Mützen auf" pred komandantom in odkorakal skozi glavna vrata na delo.

Po komandah in na blokih

Drugi akt te drame so aranžirali SS-ovski krvniki po komandah. To dejanje je trajalo precej dolgo, od 7. zjutraj pa tja do noči. Na dnevnem redu je bilo pretepanje, odvijanje skope malice, prijava zaradi sabotaze (če delo ni bilo dovolj

hitro izvršeno), obešanje, streljanje, in če si delal kje blizu vode, prisilno kopanje, kratko - vse to, kar si le podel, pokvarjen človek lahko izmisli. Ko si se zvečer ves izmučen vračal v omrežje električnih žic, te je vedno spremljalo par mrtvih tovarišev iz komande, kjer si delal. Ob vhodu so vsem preiskali žope, če ni bilo v njih morda kakšnega prahu ali celo cigaret. Za vsak tak prestop je nesrečnik "visel" ali pa dobil 25. Pri povratku na blok te je čakalo tam polno dela. Očistiti čevlje in obloko, omarico, mize, okna, stole, tla, skratka vse, kar te je obdajalo. Primer čiščenja: iz tal z usti izpihati prah, kote osnažiti z zobno ščetko, prav tako stranišče in umivalnico. Potem si dobil skledo vodene juhe, kosček kruha, kar si v naglici pojedel. Vse to je bilo gotovo do apela. Potem je sledil vzoren nastop na zbornem prostoru. Pri večernem apelu se je dogajala ista stvar kot pri jutranjem. Brcanje, korakanje, muzika in "Mützen ab!" Na bloku je znova sledilo čiščenje obuti in obleke, umivanje v mrzli vodi in pregled omaric. Kdor je prihranil kosček kruha, ga je vzel s seboj v posteljo, kjer ga je skrnil pod vzglavje, preden pa si prestopil prag spalnice, si dobil od "štubaka" še par zaušnic in brco v nogo zadnjico, ker mu nisi dovolj prijazno voščil lahko noč. Previdno si se vlegel v posteljo in čakal, da ugasne luč. Toda ne. Poklicali so te v "stanovanjsko sobo", dobil si s stolom po glavi, da si omehčal, ker si pustil miligram blata nekje na podplatu tvojih čevljev. Čevlji pa so romali v kad v umivalnici, kjer so se namakali do zjutraj, če je padal dež, pa ven na cesto. Ko so te vrgli na posteljo in si spet odprl oči, ti je bila prva misel, kako boš zjutraj gradil tvoje ležišče. Ko je ob 1/2 10 uri končno ugasnila luč, si se za par sekund pomislil na krematorij, potem pa je izmučeno telo objela tema.

Kadar je kdo pobegnil...

Zgodilo se je, da se je komu posrečilo zbežati. V tem primeru so priporniki celega taborišča stali na zbornem prostoru tako dolgo, dokler nesrečnik, ki je ušel, ni bil prijet. Leta 1937. so stali 36 ur mirno in pri tem imeli čez 30 mrtvih, kar je bilo za takratno število mnogo.

Vsak dan je prinesel kaj novega, vsekakor vedno v škodo pripornika.

Zgodovina bo lahko mnogo povedala o tem, kar se je v Dachau dogajalo, toda kar se je enkrat zgodilo, se ne da več z besedami popraviti.

R. Gajšek

POLOŽAJ DELAVSKEGA RAZREDA V JULIJSKI KRAJINI

Na željo tovarišev iz Slov. Primorja, ki ne razumejo našega jezika, pa se živo zanimajo za naš list, prinašamo pricujoči članek v slovensčini in italijansko.

V skupnosti gospodarskih interesov, političnih stremeljenj, osebnih naziranj itd. itd. ki se zdaj križajo v Julijski Krajini, zlasti v Trstu, je jasno začrtan položaj tržaškega delavsko-ga razreda in njegovih naravnih zaveznikov, malih in srednjih kmetov na Krasu, v Istri in v delu Furlanije. Ta sloj je na strani demokratično, federativno Jugoslavije maršala Tita. S priključitvijo Trsta in dela Julijske Krajine novi Jugoslaviji dobi Trst obširno zaledje, ki obeta prav velik trgovski in industrijski razvoj mesta ter materialni in intelektualni razvoj delavcev Julijske Krajine.

Pogoj za tak razvoj in za blagostanje je, da je Trst vredno zastopan v politiki, ki jo vodi vlada maršala Tita. To zastopstvo tvorijo sile avantgarde, ki so največje poročstvo za

ritično svobosčine ter kulturno in narodnostno avtonomijo prebivalstva Julijske Krajine, delavci velikih tovarn in ladjedelnic Julijske Krajine, ki so tehnično nenadomestljivi vedo, da imajo v novi Jugoslaviji važen politični položaj. Oni so bili dejansko, združeni s knoti, glavna gonilna sila v antifašistični borbi v Julijski Krajini in se zavedajo, da bodo postali važen faktor v industrijskem sistemu nove Jugoslavije.

To zavest se pokazala v partizanski borbi, kateri so dali svojo najboljšo silo: najboljšo in najbolj borbena mladino. Del tržaškega malomeščanstva, ki je bilo irredentistično, se še vedno oklepa čustvenega nacionalizma, ki je zgodovinsko in politično zastorel ter se ne sklada z hotenjem večine prebivalstva Julijske Krajine, ki je delavska. To mušljenje pa bo izginilo, ko bo proletariat dokazal, da je bilo tudi malomeščanstvo izkoriščano po fašističnem imperializmu Italije; takrat se bo postavilo na stran delavstva. In tudi zato, ker bo kulturna in narodna avtonomija, ki so ti krogi nanjo tako navezani, uresničena v okviru nove Jugoslavije. Preostaja samo prav ozek krog interesnih skupin, ki so povsem izolirane od ostalega prebivalstva, ki so dale življenje fašizmu, ker je bil ta njih opora. Oni bi radi vzpostavili prejšnje stanje s pomočjo krilatice "Trst, pristo mesto"; to se pravi tako stanje, v katerem bi mogli uveljavljati svoje politično in gospodarsko gospodstvo. Toda to je nemogoče. Delavski razred in delovne množice, ki so se borile, da so zrušile to stanje, so pripravljene boriti se do skrajnosti, da preprečijo uresničenje takega načrta, četudi nosi zadevna agitacija nekakšno demokratično in avtonomistično barvo. Da, delavstvo si je že izbralo svojo domovino: demokratično ljudsko Jugoslavijo! Ono se je že izjavilo za neko vladno: za Tito. - Skupina antifašistov Julijske Krajine.

LA POSIZIONE DELLA CLASSE OPERAIA GIULIANA

Nel complesso d'interessi economici, aspirazioni politiche, sentimenti nazionali, opinioni personali ecc. ecc. che intervengono attualmente nella Venezia Giulia e specialmente a Trieste, risulta nettamente delineata la posizione della classe operaia triestina e dei suoi alleati naturali - i contadini poveri e medi del Carso, dell'Istria e di una parte del Friuli. Questa classe sociale è dalla parte della Jugoslavia democratica e federativa di Tito. Coll'unione di Trieste e di una parte della Venezia Giulia alla nuova Jugoslavia, Trieste acquista un vasto retroterra promettente un enorme sviluppo commerciale e industriale della città e al pari lo sviluppo materiale e intellettuale dei lavoratori giuliani.

La promessa di questo sviluppo e del benessere della popolazione è che Trieste sia degnamente rappresentata nella politica diretta dal Governo del maresciallo Tito. Tale rappresentazione è costituita dalle forze d'avanguardia. Questa è anche la garanzia più sicura delle libertà politiche e delle autonomie culturali e nazionali della popolazione della Venezia Giulia. Gli operai delle grandi officine e cantieri della Venezia Giulia - tecnicamente insostituibili - sanno che essi hanno una funzione politicamente importante nella nuova Jugoslavia. Essi sono stati, di fatto, uniti ai contadini, la forza motrice principale della lotta anti-fascista nella Venezia Giulia e sono consci che stanno per diventare un fattore importante nel sistema industriale della Jugoslavia. Questa coscienza l'hanno dimostrata nella lotta partigiana alla quale hanno dato le loro migliori forze: la gioventù più fresca e combattiva.

Una parte della piccola borghesia triestina già irredentista

conserva ancora posizioni sentimentali nazionalistiche storicamente e politicamente superate e non concordi alla volontà chiaramente espressa dalla maggioranza della popolazione della Venezia Giulia che è quella lavoratrice. Ma questa posizione si esauriranno e spariranno nella misura in cui il proletariato saprà dimostrare che anche essi furono sfruttati dall'imperialismo fascista italiano e si metteranno dalla parte degli operai. Ed ancora: nella misura in cui l'autonomia culturale e nazionale alla quale questi elementi sono molto legati sarà effettivamente salvaguardata nell'ambito della nuova Jugoslavia. Resta un ultimo cumulo d'interessi di un gruppo ristrettissimo di individui, staccati completamente da quelli di tutto il resto della popolazione e che dato vita al fascismo dato che questo fu il loro sostegno. Costoro vorrebbero ripristinare, attraverso una cosiddetta "Trieste città libera", una situazione nella quale le loro volontà politiche ed economiche predominassero. Ma ciò è impossibile! La classe operaia e le masse lavoratrici hanno già lottato per abbattere un simile stato di cose. Lottato e sono pronte a lottare fino all'estremo per impedire la possibilità della sua attuazione, anche se si copre di una certa vernice "democratica ed autonomista". Sì! Gli operai hanno già scelto la loro Patria: quella Democratica Popolare Jugoslava! Essi hanno già preso posizione per un governo: quello di Tito.

Il gruppo giuliano antifascista

Nekaj bilance - V nedeljskem članku "Nekaj bilance" so pomotoma izostali podatki za Dahavce, ki se vračajo domov na Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko. Na Gorenjsko jih potuje 218, na Dolenjsko (vključno Belo Krajino) 153, na Notranjsko v milijah stare Jugoslavije 122. -

ČEŠNJE IZ BRD ZA TRST

TRST, 4. junija - Mladina iz goriških Brd je poslala tržaški mladini v strojnih tovarnah nekoliko avtomobilov svežin čošenj in mnogo druge hrane, masti in mleka. Tržaška mladina se je darovalcem pristočno zahvalila in ponovno obljubila, da hoda s podvojenim delom pripomoči, da bodo tovarne čimprej dobavile Jugoslaviji prve parnike, lokomotive in vagoni.

CELJE, 4. junija - V veliki Westnovi tvornici je pričelo nad 1600 delavcev zopet z delom; občuti se pomanjkanje sirovin. Medtem se spravlja v red vsa tvornica in njene naprave. Za prehranitev posluje velika skupna kuhinja. - Na dan 1. junija je pričela voziti železniška proga Celje - Velenje. - Iz Žalca poročajo, da vlada vsepovsod velika živahnost pri obnovitvenih delih. - V Celju je bila slavnostno odprta 1. mestna osnovna šola.

KAMNIK, 4. junija - Predvčerajšnjim se je vršila v Kamniku 2. o-krajna konferenca za prehrano. - V vsem okraju je v tem vpisovanje otrok v osnovne šole. Občuti se veliko pomanjkanje knjig in učnih pripomočkov. Deca je bila vsa štiri leta okupacije kad vse zanemarjena glede šolskega pouka.

TRST, 3. junija - Semkaj je prispel glavni poveljnik zaveznških armad za Italijo in Balkan, maršal Alexander.